

Silányság és öntudat

VISSZHANG - LII. évfolyam 39. szám, 2008. szeptember 26.

Ízlésficamosok! címmel Szinetár Miklós rövid eszmefuttatást jelentetett meg az ÉS múlt heti számában. Vérig van sértve, hogy Koltai Tamásnak nem tetszett az Új Színházban immár majd' egy éve óriási sikerrel futó rendezése, a Tisztújítás. Írása - túllépve Jordán Tamásnak a tavalyi POSZT-on elhangzott, méltán elhíresült, sommás ítéletén, amely szerint "a színházi szakma utálja a kritikát", már a második bekezdéstől Jordán mondatának szép illusztrációjává válik: "Koltai írásait csak a magamfajta mazochisták szokták részletesen elolvasni, ezért felhívom a figyelmét az eddigi 25 előadást gagyimámorban ünneplő közönségnek, orvosoknak, egyetemi tanároknak, üzletembereknek, hogy ízlésficamban szenvednek." Majd következik egy viszonylag hosszú névsor - valamennyien általam is nagyra becsült egyetemi tanárok, irodalmárok, művészberek stb. -, akiknek ezek szerint mind-mind nagyon tetszett Szinetár rendezése. De miért nem a nép egyszerű gyermekeit idézi védőtanúnak mesterműve mellé Szinetár? Sokkal hitelesebb lenne írása, mert azért mégis nehezen tudom magam elé képzelni, amint mondjuk a hivatkozott Nádasdy Ádám, Vitányi Iván vagy Petschnig Mária Zita helyéről felpattanva, tapsviharban kitörve, táncolva és mámoros arccal dalolja a drága művész úrral együtt azt a csudaszép nótát (azon a vidéki előadáson, amelyet volt szerencsém látni, nem is egy ilyen néző volt).

Néhány további megjegyzés.

1) Az első mondat igazán elegáns érv, retorika-tanfolyamokon példamondat lehetne az előzetes inszINUÁCIÓRA. Valóságtartalma érdektelen, hangulatkeltésre - talán - alkalmas. A szerző lelke rajta, de leginkább az ÉS-ben évtizedek óta, hetente publikáló színházi kritikus olvasóit érintő kérdés, vajon en bloc "mazochisták"-nak érzik-e magukat (én nem, de ez nyilván nem számít).

2) Jobb lenne egyszer már tiszta vizet önteni a pohárba: ami gagyi, az gagyi. Akkor is az, ha akárhány embernek tetszik. Ugyanis ez nem tetszésindex-kérdés, hanem tisztán szakmai. Vagy azt akarja mondani Szinetár Miklós, hogy "sokaknak tetszik = jó"? Idézzek oldalakon át elborzasztó színvonalú tévéműsor-címeket, amelyek végtelenül igénytelen, búfelejtős-dalolós stb., stb. mivoltukban szigorúan gondolkodásmentesek és népbutítóak, s nyilván Szinetár is elborzadva fordul el tőlük? Nos, bármennyire sajnálatos is, de a Tisztújítás pontosan ez a kategória, színházi előadásra hangszerelve. E helyütt nem térhetek ki a részletes szakmai indoklásra, ezért csupán néhány jellemző mozzanatot emelek ki a darabból: a Nagy Ignác írta történet érthetlenné zagyválása; Parti Nagy Lajos szövegremeklésének hozzá nem értő lebutítása; a színpadi szituációk és jellemek kidolgozatlansága; a színészek pojacáskodásra kényszerítése (szoros kivétel: Györgyi Anna és Botos Éva); az a tény, hogy a zenei betétek és nótázások döntő többségükben egyáltalán nem kapcsolódnak a cselekményhez, kizárólag hatásvadász, tapskicsikaró üresjáratokként szerepelnek az előadásban.

(És egy utolsó, zárójeles megjegyzés: az sem vall elegáns megoldásra, hogy az Új Színház honlapján a Kritikák linkre kattintva az előadás szakmai fogadtatásából kizárólag a pozitív hangvételű írásokat olvashatjuk.)